

Green Velo®

WSCHODNI SZLAK ROWEROWY

Królestwo rowerowe Północne Mazury

Wschodni Szlak Rowerowy
Green Velo

Jak korzystać z przewodnika	3
Mapa królestwa	4
Legenda	5
Informacje o królestwie	
Królestwo rowerowe Królestwo Północne Mazury	6
Atrakcje turystyczne	
Korsze.....	11
Drogosze.....	12
Barciany	13
Srokowo	14
Leśńiewo.....	15
Węgorzewo.....	16
Rapa.....	19
Goldap.....	20
Zatyki.....	22
Stańczyki.....	23
Wisztyniec – trójstk granic	24
Wycieczki	
Z Kętrzyna do Węgorzewa przez Wilczy Szaniec i Kanał Mazurski	26
Wokół jeziora Stręgieł	28
Do żubrów w Puszczy Boreckiej.....	30
Wokół jeziora Mamry	32
Wokół Węgorzewa.....	34
Piramidy i Indianie na Mazurach.....	36
Na Wzgórza Szeskie.....	38
Informacje praktyczne	40

Jak korzystać z przewodnika

Przewodnik adresowany jest do miłośników aktywnego wypoczynku na „dwóch kółkach”. Zaproponowano w nim kilka wycieczek rowerowych i opisano znajdujące się na ich trasie atrakcje. Wszystko opatrzone wieloma praktycznymi wskazówkami i informacjami.

1 Mapa królestwa

Mapa obejmuje całe królestwo rowerowe z zaznaczonym przebiegiem szlaku Green Velo. Przedstawione na niej elementy objaśnione są w legendzie.

1

2 Atrakcje na szlaku

Opisy atrakcji pozwalają na odpowiedni do wieku turystów (np. dzieci/dorośli) i ich zainteresowań (rodzina/grupa młodzieży/seniorzy) wybór najciekawszych miejsc do odwiedzenia.

2

3 Informacje o atrakcjach

W przejrzysty sposób za pomocą symboli przedstawione są tu informacje o obiektach, takie jak: dane teleadresowe, terminy i godziny otwarcia czy informacje uzupełniające.

3

Zatyki

Na Wzgórzach Szeskich w Węgorzewie znajduje się zatyka, na powierzchni około 10 hektarów, mieści się park krajoznawczy. Można go zwiedzać od czerwca do października. Pod koniec sezonu po nim pojadzmy te. Oglądać można liczne charakterystyczne widoki.

4

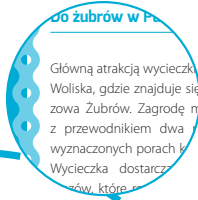
4 Mapa wycieczki

Na schematycznej mapce wycieczki zaznaczone są główne miejscowości i atrakcje na trasie, co pozwala zorientować się w jej całościowym przebiegu.

5

5 Opis wycieczki

W opisie trasy znajdują się wszystkie ważne informacje dotyczące jej przebiegu, sposobu poruszania się i mijanych atrakcji.

6

6 Informacje o wycieczkach

W przejrzysty sposób za pomocą symboli przedstawione są tu informacje dotyczące trasy, takie jak: długość, nawierzchnia, trudność czy czas przejazdu.

7

7 Informacje praktyczne

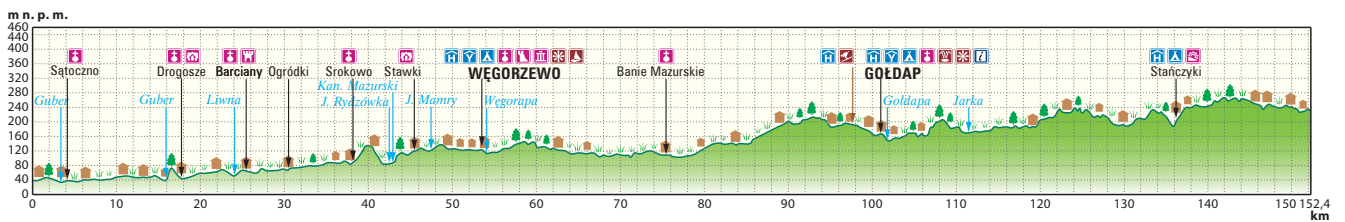
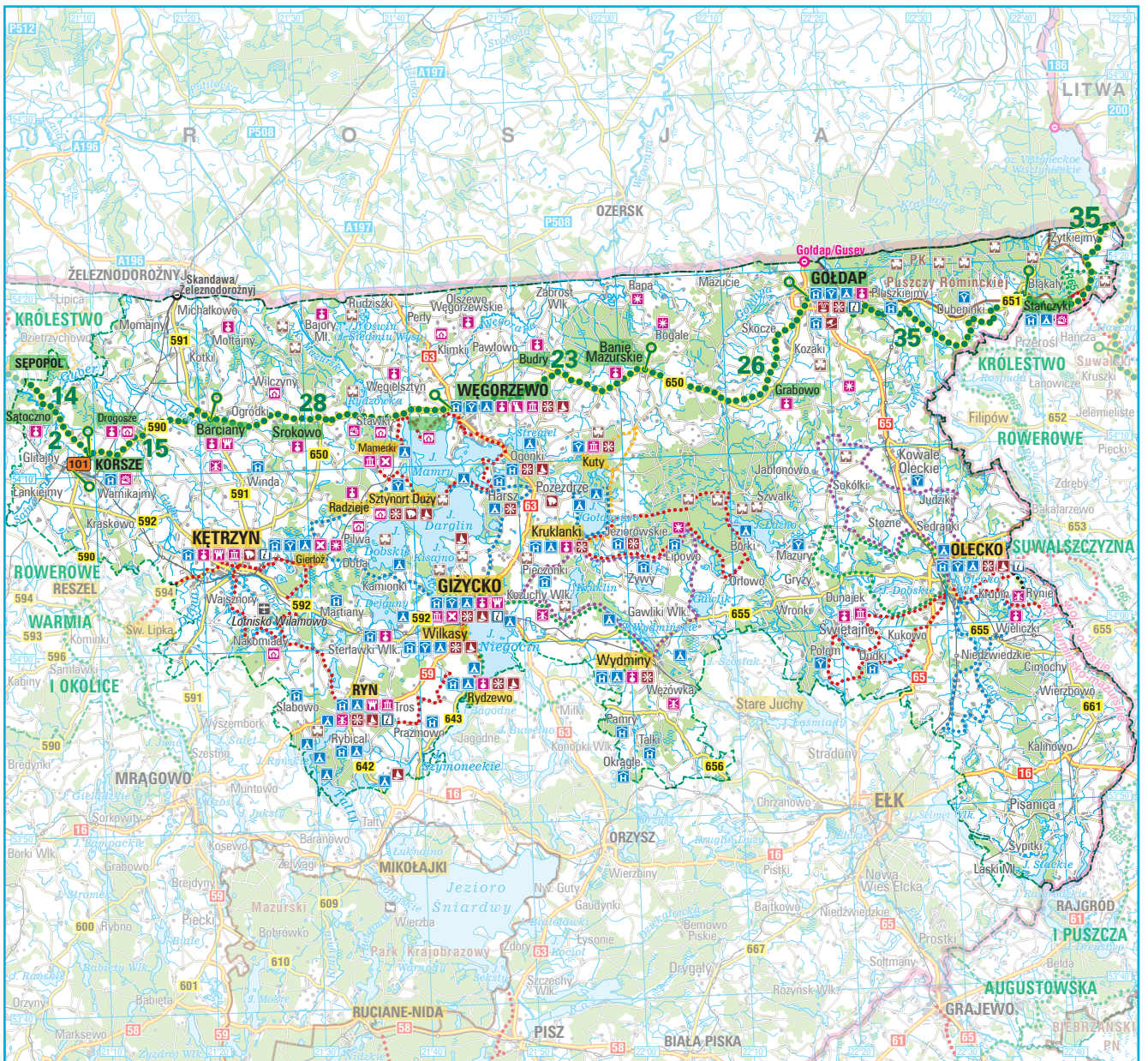

3

Królestwo rowerowe Północne Mazury

Informacje o królestwie

Skala 1 : 670 000

2 0 2 4 6 8 10 km

Objaśnienia znaków

Granice Królestw Rowerowych

Wschodni Szlak Rowerowy Green Velo; odległości w km

Inne szlaki rowerowe

Hotele; schroniska młodzieżowe; pola namiotowe, campingi

Kościóły; muzea; pałace i dwory

Zamki; ruiny; fortyfikacje

Zabytki techniki; wiatrak; pozostałe atrakcje turystyczne

Ośrodki sportów wodnych; ośrodki narciarskie; stadniny

Ośrodki wypoczynkowe; uzdrowiska; informacja turystyczna

Miejscowości atrakcyjne turystycznie na szlaku rowerowym Green Velo

Miejscowości atrakcyjne turystycznie

Parki narodowe; parki krajobrazowe

Lasy; rezerваты przyrody

Drogi krajowe

Drogi wojewódzkie; drogi inne

Koleje główne; drugorzędne

Lotniska; promy rzeczne

Przejścia graniczne: drogowe; kolejowe

Granice państw; granice województw

Królestwo rowerowe Północne Mazury

Nazwa królestwa, która brzmi Królestwo Północne Mazury, jest nieco przewrotna. Turyści, którzy planując jazdę przez Mazury tym odcinkiem szlaku Green Velo, liczący, że bez przerwy mijając będą jeziora pełne żaglówek, mogą poczuć się nieco zaskoczeni... dzikością przyrody, odludnością miejsc i różnorodnością krajobrazów, przez które prowadzi trasa. Szlak omija bowiem najbardziej znany fragment Mazur, czyli masowo odwiedzane miejscowości, takie jak Mikołajki czy Giżycko. Zahacza jedynie o najbardziej na północ położoną miejscowość tego obszaru – Węgorzewo. Osoby nastawione na obejrzenie Wielkich Jezior Mazurskich zatrzymać się mogą na dłużej w jednym z najciekawszych położonych na całej trasie MOR-ów, czyli Miejsc Obsługi Rowerzystów, nad brzegiem jeziora Mamry, w pobliżu Węgorzewa.

Od Srokowa trasa poprowadzona jest wydzieloną drogą dla rowerów biegnącą wzdłuż szosy, co znakomicie ułatwia podróżowanie przez mocno pagórkowaty krajobraz, w którym dominują pola uprawne, jeziora i lasy. Tuż za Srokowem na rowerzystów czeka dość wyczerpujący podjazd, ale nagrodą jest piękna panorama z okolicy Diablej Góry i kilkukilometry zjazd do Leśniewa, miejscowości, w której można zobaczyć nieukończone potężne śluzy na Kanale Mazurskim.

Miłośnicy żeglarstwa mogą zatrzymać się na dłużej we wspomnianym już Węgorzewie. W okolicach tego miasta wyznaczono kilka szlaków rowerowych, które prowadzą do wielu ciekawych zakątków Krainy Wielkich Jezior. W Węgorzewie i okolicach działają firmy wyspecjalizowane w obsłudze turystów rowerowych, są też wypożyczalnie i liczne kwatery nastawione na obsługę rowerzystów. Sieć tras rowerowych w okolicy kusi do pozostania w okolicach Węgorzewa co najmniej przez kilka dni.

Okolo 20 kilometrów na południe od szlaku w kierunku Kętrzyna (do którego dojechać można nowymi drogami rowerowymi) znajduje się Wilczy Szaniec – wojenna kwatera Hitlera. W niezbyt odległym Woli-sku jest też zagroda pokazowa żubrów, które żyją na wolności w Puszczy Boreckiej.

W niedalekim Giżycku warto zobaczyć pozostałości pruskiej twierdzy Boyen. O żeglarskich i wypoczynkowych walorach tej lesistej i jeziornej krainy wiele mówić nie trzeba. Wielka rowerowa przygoda ze szlakiem Green Velo trwa jednak nadal i pora ruszać w dalszą drogę.

Na wschód od Węgorzewa trasa poprowadzona jest dawnym torowiskiem. Od okolic wsi Banie Mazurskie w kierunku wschodnim rozpoczynają się Mazury Garbate, zwane także Dzikimi Mazurami. Na odcinku od Węgorzewa do granicy z województwem podlaskim suma podjazdów i zjazdów wynosi ponad kilometr, co daje, jak mawiają rowerzyści, niezły „strzał w nogi”. Należy się więc odpowiednio przygotować kondycyjnie, zadbać o dobry sprzęt, aprowizację i sporą dawkę dobrego humoru. Dawne torowiska kolejowe wygodnie prowadzą rowerzystów do drugiego ważnego miasta w tej części szlaku, jakim jest uzdrowsko Gołdap z łąkami solankowymi i parkiem

zdrowym. To ciekawa miejscowość położona w pobliżu granicy z Rosją. Ma rynek z ogromną fontanną oraz doskonałą sieć dróg rowerowych, liczne zabytki i pozostałości niemieckiego ośrodka doświadczalnego techniki raketowej z czasów II wojny światowej.

Na wschód od Gołdapi zaczyna się tajemnicza Puszcza Romincka. Ten zwarty obszar leśny we wschodniej części ma charakter świerkowej skandynawskiej tajgi i jest wyjątkowy w skali kraju. Centralna część puszczy jest podmokła i trudno dostępna, a część wschodnia w okolicach wsi Żytkiejmy to rozległe łąki, zwane czasami polską prerią. Spotkać tu można łosie, wilki, rysie, dziki, kuny, mnóstwo gatunków ptaków i praktycznie wszystkie inne, zamieszkujące polskie lasy zwierzęta, z wyjątkiem niedźwiedzi. Niezwykłą atrakcją wschodniej części puszczy są mosty kolejowe, jedne z najwyższych w Polsce, znajdujące się we wsi Stańczyki.

Za Stańczykami szlak Green Velo prowadzi rowerzystów wzdłuż granicy państwa do trójstyku granic Polski, Litwy i Rosji w okolicach wsi Bolcie, gdzie wkracza do kolejnego magicznego królestwa, jakim jest Pojezierze Suwalskie i Równina Augustowska

Królestwo rowerowe

Północne Mazury

Atrakcje turystyczne

Korsze

To jedno z najmłodszych miast w regionie, które prawa miejskie uzyskało w 1962 roku. W swych dziejach Korsze, o których wzmiankowano już w XVI wieku, wygrały przysłowiowy los na loterii w drugiej połowie XIX wieku. Z racji swojego centralnego usytuowania w Prusach powstał w nich węzeł dwóch międzynarodowych magistral kolejowych: Berlin – Wystruć i Królewiec – Odessa. Zbudowano wówczas dużą stację kolejową oraz obszerne zaplecze techniczne, w tym wielostanowiskową parowozownię. Spowodowało to w drugiej połowie XIX wieku dynamiczny rozwój miejscowości. Z dawnej świetności węzła kolejowego do dziś nie pozostało zbyt wiele, choć nadal jest to ważna stacja. Jej znaczenie jednak zmalało z powodu zmiany granic po 1945 roku. Z dawnej infrastruktury kolejowej pozostało kilka ciekawych obiektów, takich jak dworzec, rozległy układ torów, ale przede wszystkim zabytkowe wieże wodne. Jedną z nich ze zbiornikiem w kształcie potężnego balonu powstała w 1915 roku w miejscu poprzedniej, zniszczonej w czasie działań wojennych. Jest to unikatowa konstrukcja typu Klonne. Zbiornik mieści 500 m³ wody (500 ton). W Polsce są tylko trzy wieże o takiej konstrukcji (Dąbrówno, Runowo Pomorskie). Druga wieża pochodzi z końca XIX wieku. Obok niej stoi przepompownia wody.

www.korsze.pl
www.korsze.wm.pl

Drogosze

Największy pałac na Warmii i Mazurach należał do rodu Doenhoff, a po śmierci ostatniej właścicielki z tej linii przeszedł w ręce rodu Stolberg-Wernigerode. Był pałacem królewskim, jednym z trzech, w których mógł nocować król Prus. Wzniesiony został w stylu barokowym w latach 1710–1714 i architekturą nawiązuje do nieistniejącego już dziś pałacu Friedrichstein nad Pregołą. Do głównej części reprezentacyjnej dobudowane są boczne skrzydła. Prawe mieściło teatr dworski i przeznaczone było dla gości. W lewym mieści się duża neogotycka kaplica stworzona w połowie XIX wieku z symbolicznymi nagrobkami ostatnich właścicieli z rodu Doenhoff (którzy faktycznie pochowani są w innym miejscu). Z pięknego ogrodu i parku otaczającego pałac do dziś pozostał dość czytelny układ, któremu urody dodają trzy stawy. Park łączy się z niewielkim lasem, w którym kiedyś istniał zwierzyniec. W otoczeniu pałacu stoją zabudowania gospodarcze, wśród nich ciekawa neogotycka stodoła. W pobliskim gotyckim kościele z XIV wieku znajduje się kaplica grobowa rodu Donhoff.

Barciany

Obecnie jest to wieś, która w latach 1628–1945 miała prawa miejskie. W czasach przedkrzyżackich stanowiła najważniejszy gród plemienia Bartów, a następnie ważny ośrodek administracji krzyżackiej. Najstarszymi budowlami są tu gotycki zamek krzyżacki z XIV wieku oraz gotycki kościół Niepokalanego Serca Najświętszej Marii Panny. Dużych rozmiarów zamek (długość skrzydła wynosi około 50 metrów) miał służyć obronie przed częstymi w tych stronach napadami Litwinów. Obecny stan zamku jest rezultatem prac podjętych po 1990 roku, mających na celu usunięcie przebudowy i podziału pomieszczeń zamkowych dokonanych w XIX wieku przez ówczesnych właścicieli. Niestety, prace te nie zostały zakończone. Kościół gotycki jest dość skromnie wyposażony, choć ciekawostką są jedne z najstarszych organów na Mazurach, zainstalowane w nim przez królewską firmę w połowie XVIII wieku. Barciany leżą na obszarze najżyźniejszych ziem w regionie. Istnienie miejscowości od zawsze związane było z gospodarką rolną. W jej pobliżu znajdują się liczne folwarki, w niektórych z nich zachowały się dawne dwory i pałace, choć często w bardzo złym stanie technicznym, jak neoklasycystyczny imponujący rozmiarami pałac w Silginach czy zrujnowany barokowy pałac w Arklitach.

www.barciany.pl

Srokowo

www.srokowo.warmia.mazury.pl
www.oswin.org.pl

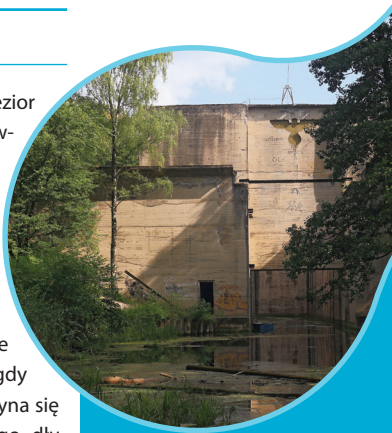

Wieś, niegdyś miasto, położone u stóp Diabelskiej Góry (156 metrów n.p.m.), z której rozciąga się szeroki widok na wschód i zachód. Leży w bezpośrednim sąsiedztwie Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. Obecna nazwa miejscowości nadana została w 1950 roku dla uczczenia Stanisława Srokowskiego, wybitnego geografa, badacza Prus Wschodnich, konsula RP w Królewcu, po II wojnie światowej przewodniczącego Państwowej Komisji Ustalania Nazw Miejscowości. Srokowo uzyskało prawa miejskie w 1405 roku. O tym, że było miastem, przypomina kształt zabudowy z rynkiem, barokowym ratuszem i spichlerzem. Niedaleko rynku stoi gotycki kościół parafialny, jednonawowy, choć drewniana konstrukcja wnętrza, wsparta na słupach, dzieli je na trzy części. Srokowo utraciło prawa miejskie w 1945 roku ze względu na duże zniszczenia wojenne zabudowy. Miejscowość jest dogodnym punktem wypadowym dla turystów chcących obejrzeć dawne dwory bogatych właścicieli ziemskich w Jegławkach i Skandławkach. Atrakcją dla miłośników ptactwa może być wyprawa rowerowa do oddalonego o około 10 kilometrów rezerwatu Jezioro Oświn (Siedmiu Wysp). Przy zachodnim brzegu jeziora wznosi się wzgórze idealne do jego obserwacji.

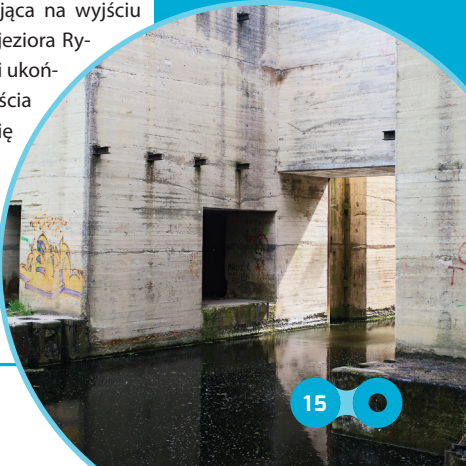
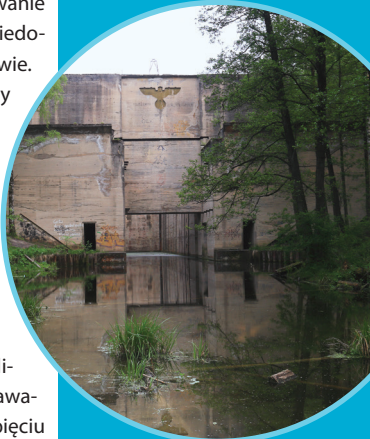

Leśniewo

Pomysł połączenia Wielkich Jezior Mazurskich z portem w Królewcu powstał już w XVIII wieku, ale żadnego z przedstawianych przez lata planów nie zrealizowano. Prace przy budowie kanału z jeziora Mamry rozpoczęte zostały w 1911 roku i były prowadzone z przerwami do 1942 roku. Nigdy ich nie ukończono. Kanał zaczyna się w miejscowości Przystań. Jego długość całkowita wynosi 50,4 kilometra (od Przystani do Alleburga/Druzhby w obwodzie królewieckim), z czego przez Polskę przebiega 20,5 kilometra. Na kanale planowano wybudowanie 10 śluz. Duże wrażenie robią niedokończone dwie śluzy w Leśniewie. Śluza górna ma 17 metrów różnicy poziomów, 46 metrów długości i 7,5 metra szerokości. Podobne wymiary miała mieć też zrealizowana tylko w części śluza dolna. Kilkaset metrów od grobli kończącej przed górną śluzą część kanału zbudowaną w nasypie znajduje się ciekawy jaz walcowy, zabezpieczający dolinę przed zalaniem na wypadek awarii. Po polskiej stronie jedna z pięciu śluz (Piaski/Guja), stojąca na wyjściu kanału z pobliskiego jeziora Rydzówka, jest sprawna i ukończona. W pobliżu wyjścia kanału znajdują się obszerne niedokończone baseny portu. Dodatkową atrakcją jest znajdujący się w sąsiedztwie śluz park linowy.

www.kanalmazurski.pl
www.kanal-mazurski.eu

Węgorzewo

Mazurskie miasto liczy 11,8 tysiąca mieszkańców. Jest ważnym ośrodkiem turystycznym na północy Krainy Wielkich Jezior Mazurskich. W mieście stoi zabytkowy zamek krzyżacki z XIV wieku, wielokrotnie niszczone i mocno przebudowany, oraz późnogotycki kościół parafialny z początku XVII wieku, z najstarszymi na Mazurach organami. Warto zobaczyć też wzniesiony z czerwonej cegły modernistyczny

Muzeum Kultury Ludowej
ul. Portowa 1
11-600 Węgorzewo
www.muzeum-wegorzewo.pl

tel. 87 427 52 78
tel. 87 427 32 42

czynne:

- pon.–pt. w godz. 8–16
- 15 VI–15 IX sob.–niedz. w godz. 10–18
- 16 IX–14 IV sob.–niedz. po telefonicznym uzgodnieniu terminu

kościół, dawniej ewangelicki, dziś grekokatolicki, wybudowany w latach 30. XX wieku. W sąsiedztwie portu znajduje się Muzeum Kultury Ludowej wraz z niewielkim skansenem. Budynek stacji miejsciej Muzeum Tradycji Kolejowej, z którego odjeżdża kolej turystyczna do Gierłóży i Kętrzyna. Duży port jachtowy i przystań pasażerska połączone są z pobliskim jeziorem Mamry rzeką Węgorapą i Kanałem Węgorzewskim. W południowej części miasta, na trasie pętli rowerowej otaczającej Węgorzewo, na wysokim wzgórzu nad taflą jeziora Święcajty, leży cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej, na którym pochowano 340 żołnierzy niemieckich i 234 rosyjskich. Ze wzgórza rozpościera się malownicza panorama. Najwybitniejszym mieszkańcem grodu był urodzony tu i mieszkający do śmierci wybitny europejski przyrodnik, pastor, najznakomitszy

Muzeum Tradycji Kolejowej Dworzec Kolejowy

ul. Jaracza 4
11-601 Węgorzewo

tel. 87 427 16 07

czynne:

• w godz. 10–18

badacz przyrody Prus w XVIII wieku – Jerzy Andrzej Helwing (1666– 1748), członek Berlińskiej Akademii Nauk, twórca unikatowych zielników i zbiorów ptasich jaj. Helwing zbierał także minerały, których kolekcję odkupił od niego król Polski Stanisław Leszczyński.

Port Keja

ul. Braci Ejsmontów 2
11-600 Węgorzewo
www.keja.com.pl

tel. 603 846 199

Rapa

Miejscowość położona na terenie dawnych posiadłości rodu Fahrenheid, miłośników kultury antycznej. Pałac w Bejnunach, w którym mieszcili się bogate zbiory sztuki, pozostał po rosyjskiej stronie granicy. W Rapie jeden z członków rodu baron Friedrich von Fahrenheid postawił w 1811 roku piramidę grobową, zaprojektowaną przez B. Thorvaldsena. Pierwszą pochowaną w niej osobą była zmarła w wieku trzech lat córka barona Ninette. Po II wojnie światowej piramida została zdewastowana. Obecnie jest zadbaną atrakcją turystyczną. Budowla ma 16 metrów wysokości i stoi na planie kwadratu o boku 10 metrów.

Gołdap

Miasto i uzdrowisko na Mazurach położone na skraju Wzgórz Szeskich. Liczy 13,5 tysiąca mieszkańców. Powstało w połowie XVI wieku, ale jego ustabilizowany rozwój zaczął się dopiero w XIX wieku, gdy ulokowano tu siedzibę powiatu. Dziś jest ośrodkiem turystycznym latem i zimą. Długi czas zalegania pokrywy śnieżnej pozwolił na budowę na stokach Gołdapskiej Góry wyciągów narciarskich i toru saneczkowego. Wyzwaniem dla rowerzystów jest próba podjechania na tę górę trasą toru saneczkowego o długości 1250 metrów, a nagrodą za trud stanowi rozległy widok na Wzgórze Szeskie, Puszcę Romincką i Krainę Węgorapy po polskiej i rosyjskiej stronie granicy. W lecie turystów przyciągają długie dni (w Gołdapi słońce świeci w środku lata o 1 godzinę i 45 minut

Zajazd Piękna Góra Rudziewicz

Konikowo 11
19-500 Gołdap
www.zajazd-rudziewicz.pl

tel. 87 615 49 43

Kawiarnia obrotowa, kolej linowo-krzeselkowa czynne:

- III–VI sob.–niedz.
w godz. 10–20
  - VII–VIII codz. w godz. 10–20
  - IX–XI sob.–niedz.
w godz. 10–18
  - XII–II codz. w godz. 10–18
- funkcjonowanie kolei zależy od warunków atmosferycznych

Park linowy czynne:

- V–VI
sob.–niedz. w godz. 12–18
- VII–VIII
codz. w godz. 12–18

dłużej niż w Zakopanem). Cały rok na Piękną Górę wozi turystów kolejka krzeselkowa. Możliwość wypoczynku stwarza także rozległy rynek z fontanną. Dzielnica sanatoryjna z promenadą i łożniami solankowymi leży na skraju puszczy nad jeziorem Gołdap. W lesie w sąsiedztwie sanatorium znajduje się zespół bunkrów z II wojny światowej wykorzystywanych przez Niemców do badań nad bronią rakietową. W Gołdapi czynne jest całodobowe przejście graniczne z Rosją. Na wschód od miasta ciągną się lasy Puszczy Rominckiej.

Zatyki

Na Wzgórzach Szeskich we wsi Zatyki, na powierzchni około 300 hektarów, mieści się park safari. Można go zwiedzać od maja do października. Podróżuje się po nim pojazdami terenowymi. Oglądać można liczne zwierzęta charakterystyczne dla przyrody Mazur, takie jak daniele, jelenie, sarny, ale także zwierzęta z innych części kraju i świata, jak dzikie owce, strusie czy pawie.

Gospodarstwo ekologiczne
www.zajazd-rudziewicz.pl

czynne:
V–X

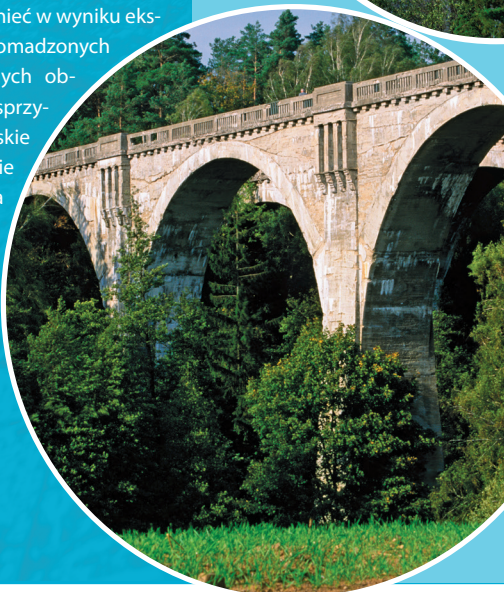
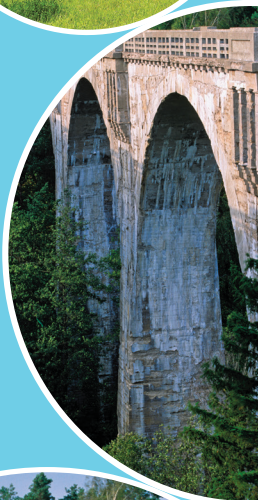
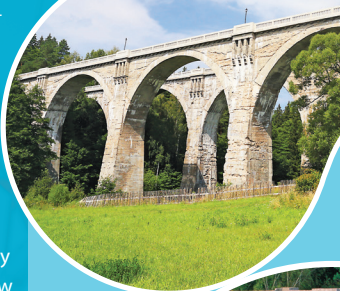
zwiedzanie:

- ok. 2 godz.
- safari: 1 godz.
- pływanie amfibią: 20 min
- pływanie gondolą: 30 min

Stańczyki

Na początku XX wieku podjęta została budowa magistrali kolejowej z Prus na Litwę. Tuż przed I wojną światową skończono most południowy, a w 1926 roku most północny – tylko on był użytkowany do 1945 roku. Z powodu zmian politycznych i administracyjnych planowana magistrala kolejowa nigdy nie powstała. Mosty mają 36 metrów wysokości i pozwalają przekroczyć głęboką dolinę rzeki Błędzianki. Nie są to jedyne efektowne konstrukcje w okolicy. Na dawnej trasie kolejowej między Gołdapią a Stańczykami jest jeszcze pięć ciekawych mostów: dwa w Botkunach nad rzeką Jarką, dwa w Kiepojciach nad rzeką Bludzią i jeden w Kiepojciach nad drogą do Żabojadów. Wszystkie warte są uwagi. W Stańczykach doszło w 1926 roku do ciekawego zjawiska. Niewielkie jezioro Tubellus (Dauble), znajdujące się w dolinie koło szosy, w gorący letni dzień przestało na pewien czas istnieć w wyniku eksplozji gazów zgromadzonych w jego przydennych obszarach. Zjawisku sprzyjały wyjątkowo niskie tego dnia ciśnienie baryczne i burza z wyładowaniami atmosferycznymi.

Wisztyniec – trójstk granic

Między miejscowościami Żerdziny na Mazurach a Bolcie na Suwalszczyźnie istnieje jeden z kilku w Polsce trójstyków granic państwowych. Około 150 metrów na północ od szosy schodzą się granice Polski, Litwy i Rosji. Od południa dochodzi do nich granica województw warmińsko-mazurskiego i podlaskiego. Trójstyk oznaczony jest sporym obeliskiem granitowym. Uwaga: Przekraczanie granicy z Rosją jest zabronione. Granica między województwem warmińsko-mazurskim a podlaskim jest też historyczną granicą Mazur i Suwalszczyzny, widoczną do dziś w krajobrazie, na przykład przez inną architekturę występujących na sąsiednich terenach zabudowań. Przebieg tej granicy, i obecnej granicy obwodu królewieckiego z Litwą, ustalony został w XVI wieku, za czasów króla Zygmunta Augusta, kiedy postanowiono dokładnie wyznaczyć granicę Polski, Litwy i Prus Książęcych.

Królestwo rowerowe

Północne Mazury

Wycieczki

długość: 49 km
nawierzchnia:

- asfaltowa: około 80%
- od miejscowości Solanka: ścieżka rowerowa
- pozostałe drogi: gruntowe

Trasa częściowo oznakowana

- Kętrzyn–Gierłoż: czerwony szlak rowerowy, częściowo niebieski szlak pieszy
- Gierłoż–Nowa Różanka: szlak rowerowy (oznakowanie nietypowe – ścięte pierki: kolor żółto-zielony)
- od Solanki: ścieżka rowerowa wzdłuż drogi (osobny pas)
- od Srokowa: Green Velo

typ wycieczki: turystyczna
poziom trudności: dla średnio zaawansowanych

czas przejazdu:

- bez zwiedzania: 3 godz.
- ze zwiedzaniem: 9 godz. 30 min

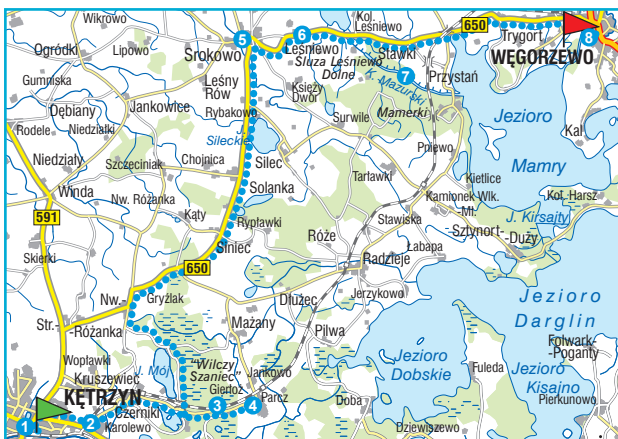
Z Kętrzyna do Węgorzewa przez Wilczy Szaniec i Kanał Mazurski

Podczas wycieczki można obejrzeć słynną atrakcję Mazur: Wilczy Szaniec – wojenną kwaterę Hitlera oraz niedokończony Kanał Mazurski z imponującymi śluzami. Ciekawym urozmaicheniem będzie wizyta w Parku Miniatur Warmii i Mazur, który daje możliwość poznania najważniejszych zabytków regionu. Z kolei w Kętrzynie można zobaczyć jedno z najstarszych zabytków Mazur. Trasa wycieczki łączy się z trasą rowerową Green Velo i – z uwagi na dobry dojazd do Kętrzyna komunikacją publiczną – może być początkiem dłuższej wyprawy.

Trasa: Kętrzyn dworzec PKP – rozpoczęcie wycieczki (0 km) – Gierłoż (Wilczy Szaniec, 9,8 km) – Park Miniatur Warmii i Mazur (10,1 km) – Nowa Różanka (19,4 km) – Solanka (27 km) – Srokowa (32,3 km) – Śluza Leśniewo Dolne (Kanał Mazurski, 37,4 km) – Trygort (43,6 km) – Węgorzewo (46 km) – Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 49 km)

Wycieczka rozpoczyna się przy dworcu PKP w Kętrzynie, skąd głównymi arteriami miasta prowadzi do Gierłoży. Przed wyjazdem z miasta warto przeznaczyć około 2 godzin na jego zwiedzanie. Po opuszczeniu Kętrzyna dojeżdża się do miejscowości Karolewo. O zbliżaniu się do kolejnej atrakcji na trasie świadczy zmiana otoczenia na las, który kryje byłą kwaterę wojenną Hitlera – Wilczy Szaniec. W zależności od posiadanego czasu wycieczkę warto wzbogacić o Park Miniatur Warmii i Mazur, który znajduje się około kilometra od kwatery, w miejscowości Parcz. Dalej trasa prowadzi lokalną drogą do Nowej Różanki, po drodze mija się plażę nad jeziorem Mój i tablice przyrodnicze

W miejscowości Nowa Różanka przejazd drogą lokalną przez Szczeciniak do Solanki. Wycieczka wydłuża się o około 6 kilometrów – dzięki takiej modyfikacji unika się przejazdu ruchliwą drogą nr 650 w ciągu Nowa Różanka–Solanka gdzie nie ma ścieżki rowerowej.

Warianty trasy

przy starodrzewie. W Nowej Różance można skorzystać z drugiego wariantu wycieczki, dzięki któremu uniknie się jazdy ruchliwą drogą nr 650, na odcinku 6 kilometrów. Od Solanki wycieczka przebiega wygodną i bezpieczną ścieżką rowerową. Dalej niewielkie Srokowo, dobry punkt na przerwę. Od Srokowa wycieczka przebiega ścieżką Green Velo. Przed Leśńiewem w lewo

odchodzi brukowana droga prowadząca do Wieży Bismarcka. Kolejnymi atrakcjami trasy są Kanał Mazurski i śluza Leśńiewo Dolne. Z tego miejsca można udać się wzdłuż kanału do śluzy Leśńiewo Górne. W Węgorzewie, po minięciu kanału, trasa skręca w prawo promenadą, mija park etnograficzny oraz zamek krzyżacki. Wycieczka kończy się przy ośrodku wypoczynkowym PTTK.

- 1 **Kętrzyn** – warto zwiedzić zamek krzyżacki, a w nim muzeum, kościół św. Jerzego stanowiący część systemu obronnego dawnego Kętrzyna, zabytkową stadninę koni z XIX wieku słynącą z hodowli koni zimnokrwistych i pokazów, podczas których w jednym rzędzie prowadzi się kilkanaście ogierów (rekord świata należący do stadniny wynosi 22 ogiery).
- 2 **Karolewo** – w miejscowości widać strzelisty neogotycki kościół z końca XIX wieku.
- 3 **Wilczy Szaniec** – teren kwatery wojennej Hitlera.

- 4 **Parcz** – Park Miniatur Warmii i Mazur.
- 5 **Srokowo** – zabytkowa zabudowa w centrum.
- 6 **Leśńiewo** – w pobliżu Wieży Bismarcka.
- 7 **Kanał Mazurski**, śluza Leśńiewo Dolne, śluza Leśńiewo Górne.
- 8 **Węgorzewo**
  - Park Etnograficzny, zamek krzyżacki wybudowany w XIV wieku, Muzeum Tradycji Kolejnictwa, jaz piętrzący wody rzeki Węgorapy, Muzeum Kultury Ludowej, kościół świętych Piotra i Pawła.

Atrakcje na trasie

długość: 28,3 km

nawierzchnia:

- asfaltowa (drogi o małej intensywności ruchu)
- i kostka betonowa (ścieżka rowerowa): około 80%
- szutry: około 20%

Trasa częściowo oznakowana

- Pozezdrze – okolice Ogoki: niebieski szlak rowerowy
- Błękitna Wstęga Jezior

typ wycieczki: turystyczna
poziom trudności:
dla początkujących

czas przejazdu:

- bez zwiedzania: 3 godz.
- ze zwiedzaniem: 4 godz.

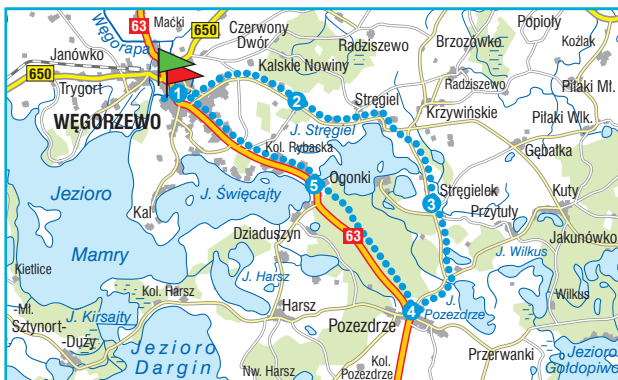
Wokół jeziora Stręgiel

Podczas wycieczki warto zaplanować dodatkowy czas na plażowanie w kilku urokliwych miejscach nad jeziorem Stręgiel lub nieco dalej od trasy, nad rzeką Sapiną. Niewątpliwą atrakcją jest również obejrzenie pozostałości po kwaterze polowej dowództwa SS w Pozezdrzu. Na koniec wycieczki można odetchnąć w centrum Węgorzewa w parku im. Helwinga, przez który przepływa rzeka Węgorapa stanowiąca ciekawy szlak kajakowy.

Trasa: Węgorzewo (ośrodek wypoczynkowy PTTK, 0 km) – Kalskie Nowiny (3,2 km) – Stręgiel (7,4 km) – Stręgielek (11,2 km) – Pozezdrze (15,8 km) – Ogonki (21,4 km) – Węgorzewo (25,5 km) – Węgorzewo (ośrodek wypoczynkowy PTTK, 28,3 km)

Z ośrodka wypoczynkowego PTTK trasa wycieczki prowadzi promenadą w kierunku zamku. Następnie dociera do głównej drogi i odchodzi w prawo. Kierując się w lewo, kilkaset metrów dalej można zobaczyć kościół Świętych Piotra i Pawła. Przebiegając główną arterią Węgorzewa, przy jednostce wojskowej trasa kieruje się na Stręgiel. Na obrzeżach miasta jedzie się po niewielkim wiadukcie, nad torowiskiem kolejowym linii Giżycko – Węgorzewo, obecnie stanowiącym ścieżkę rowerową. Dalej mija się cmentarz wojskowy z czasów I wojny światowej. W Stręglu znajduje się plaża.

Przed Węgorzewem trzeba się udać w kierunku miejscowości Kal, a po drodze zwiedzić cmentarz i zobaczyć pomnik z czasów I wojny światowej. Dalej należy pojechać w kierunku plaży miejskiej nad jeziorem Mamry, od której promenada prowadzi do ośrodka wypoczynkowego PTTK w Węgorzewie.

Następnie droga przebiega w kierunku miejscowości Stręgiele, przed którą jest kolejne dogodne dojście do jeziora. Stąd opuszczając trasę wycieczki i kierując się w prawo, można dotrzeć do ośrodków wypoczynkowych nad jeziorem, lub jedną z dróg szutrowych – nad rzekę Sapinę. Szlak biegnie

dalej do Pozezdrza, następnie do Ogonka wiedzie torowiskiem dawnej linii kolejowej, po drodze mijając kilka bagiennych uroczysk. Do Węgorzewa prowadzi wygodna ścieżka rowerowa, można skorzystać z innego wariantu wycieczki.

- 1 **Węgorzewo** – zamek wybudowany pod koniec XIV wieku był siedzibą krzyżackiego prokuratora. W kościele Świętych Piotra i Pawła, wzniesionym na początku XVII wieku, na uwagę zasługuje wyposażenie, w szczególności najstarsze na Mazurach organy o oryginalnym brzmieniu.
- 2 **Cmentarz wojenny z czasów I wojny światowej** – przypomina o ciężkich walkach podczas tak zwanej bitwy nad jeziorami mazurskimi w 1914 roku.
- 3 **Stręgiele** – uwagę zwraca tu przedwojenna zabudowa gospodarstw.
- 4 **Pozezdrze** – lasy w okolicy wsi podczas II wojny światowej skrywały kwaterę polową dowództwa SS. W 1945 roku wysadzili ją Niemcy saperzy. Najlepiej zachowanym elementem jest bunkier Heinricha Himmlera, mocniejszy od pozostałych. Na terenie ustawione są tablice informacyjne dotyczące jego historii, prowadzi tędy także przyrodnicza ścieżka edukacyjna.
- 5 **Ogonki** – przy moście znajduje się bunkier, który strzegł wąskiego przesmyku między jeziorami. W latach międzywojennych miejscowość i jezioro Święcajty były jednym z najważniejszych ośrodków bojerowych w Europie.

długość: 74,3 km

nawierzchnia:

- większość trasy: asfaltowe drogi o małej intensywności ruchu

Trasa częściowo oznakowana

- Kutry–Jakunów: zielony rowerowy Szlak Legend Mazurskich
- przesmyk jeziora Gołdopiwo Jaziorowskie: niebieski szlak pieszy
- kolonia Podleśne–Woliska: zielony rowerowy Szlak Legend Mazurskich
- Pozezdrze–okolice Ogonek: niebieski szlak rowerowy Błękitna Wstęga Jezior

typ wycieczki: turystyczna

poziom trudności:

dla zaawansowanych

czas przejazdu:

dzień 1

- bez zwiedzania: 3 godz.
- ze zwiedzaniem: 3 godz. 30 min

dzień 2

- bez zwiedzania: 5 godz.
- ze zwiedzaniem: 6 godz.

Do żubrów w Puszczy Boreckiej

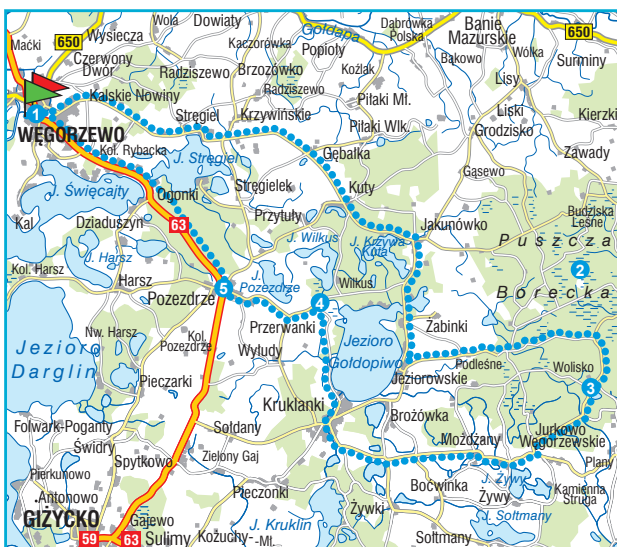
Główną atrakcją wycieczki jest dotarcie do Woliska, gdzie znajduje się Zagroda Pokazowa Żubrów. Można ją zwiedzać z przewodnikiem dwa razy dziennie o wyznaczonych porach karmienia zwierząt. Wycieczka dostarcza urokliwych krajobrazów, które roztaczają się z wielu przewyższeń na trasie. Dopełnieniem będą: odpoczynek nad jeziorem Gołdopiwo, wysadzony most kolejowy w Krukłankach oraz pozostałości po kwaterze dowództwa SS w Pozezdrzu.

Trasa: Węgorzewo (ośrodek PTTK, 0 km) – Stręgiel (7,4 km) – Kutry (15,8 km) – Jakunówko (19,3 km) – Jeziorowskie (24,7 km) – Wolisko (36 km) – Możdżany (41,6 km) – Krukłanki (50 km) – Przerwanki (55 km) – Pozezdrze (62 km) – Ogonki (67,3 km) – Węgorzewo (71 km) – Węgorzewo (ośrodek PTTK, 74,3 km)

Wycieczka rozpoczyna się w ośrodku PTTK w Węgorzewie, po kilkuset metrach przechodzi obok zamku krzyżackiego. Dalej trasa biegnie główną arterią miasta, a po około kilometrze odchodzi w kierunku miejscowości Stręgiel. Po drodze przechodzi na dawne torowisko linii kolejowej Giżycko–Węgorzewo (obecnie użytkowane jako ścieżka rowerowa), a dalej bliżej Stręgla biegnie przy cmentarzu wojskowym z I wojny światowej. Malowniczym punktem jest most na przesmyku jeziora Gołdopiwo. W miejscowości Jeziorowskie znajduje się kilka ośrodków wypoczynkowych i sklepy spożywcze. Jest to dobry punkt na nocleg dla turystów, którzy chcą przebyć trasę wycieczki w dwa dni. Następnie trasa zmienia kierunek przebiegu na wschodni i wkracza na teren Puszczy

Około 4 kilometry za Stręglem, na skrzyżowaniu należy skierować się na Gębalkę. Przebiega tędy Szlak Legend Mazurskich, który przez Piłaki Wielkie, Grodzisko i Diablą Górę doprowadzi do podstawowej trasy wycieczki. Jest to wariant zbliżony kilometrowo do trasy wycieczki.

Boreckiej. W około połowie drogi puszczańskiej Szlak Legend Mazurskich odchodzi w prawo, doprowadzając po kilkuset metrach do Diabelskiego Kamienia. W Wolisku jest Zagroda Pokazowa Żubrów. Do Krukłanek trasa biegnie drogą lokalną. Przed miejscowością oznakowana droga szutrowa prowadzi do wysadzonego wiaduktu kolejowego nad rzeką Sapiną; sama rzeka stanowi ciekawy szlak kajakowy.

W Krukłankach jest kilka punktów gastronomicznych, sklepy i ośrodki wypoczynkowe. Dalej trasa biegnie przy plaży nad jeziorem Goldopiwo. Kolejna atrakcja wycieczki to śluz w miejscowości Przerwanki. Do Pozezdrza wiedzie lokalna droga z malowniczymi widokami. Do Ogonek trasa biegnie starym nasypem kolejowym, a stamtąd do Węgorzewa – ścieżką rowerową.

- 1 **Węgorzewo** – zamek krzyżacki wybudowany w XIV wieku. W 1945 roku, podobnie jak większość miasta, został spalony, następnie odbudowany w dzisiejszej formie.
- 2 **Puszcza Borecka** – zamieszkuje ją stado żubrów żyjących na wolności. Przemierzając puszcę, można podziwiać starodrzewy i kilka bagicznych uroczysk.

- 3 **Zagroda Pokazowa Żubrów w Wolisku** – można ją zwiedzać w godzinach karmienia zwierząt.
- 4 **Przerwanki** – śluz, obok bunkier.
- 5 **Pozezdrze** – las skrywa tu byłą kwaterę wojsk SS. Większość bunkrów została wysadzona, jeden dobrze zachowany należał do dowódcy – Himmlera.

długość: 55,3 km

nawierzchnia:

- drogi asfaltowe o małej intensywności ruchu: około 80%
- za Ogonkami (około 2 km): luźny szuter
- wzdłuż Kanału Mazurskiego: ścieżka, miejscami wyboista, z przeznaczeniem MTB

Trasa oznakowana

- Węgorzewo: Green Velo
- za Ogonkami – za Sztynortem: trasa łączy się z niebieskim szlakiem rowerowym Błękitna Wstęga Jezior (około 1,5 km)
- za Sztynortem – Kanał Mazurski: trasa pokrywa się częściowo z czerwonym szlakiem pieszym
- od Kanału Mazurskiego: zielony szlak pieszy
- Leśniewo–Węgorzewo: Green Velo

typ wycieczki: turystyczna
poziom trudności: dla średnio zaawansowanych

czas przejazdu:

- bez zwiedzania: 6 godz.
- ze zwiedzaniem: 8 godz. 30 min

Wokół jeziora Mamry

Wycieczka w dużej części przebiega w pobliżu jezior, dając możliwość podziwiania widoków i odpoczynku. Na trasie znajdują się słynne atrakcje Mazur: pałac w Sztynortcie wraz z założeniem parkowym, najlepiej zachowany na terenie Mazur kompleks bunkrów z czasów II wojny światowej w Mamerkach oraz wielkie założenie hydrotechniczne – Kanał Mazurski z imponującymi śluzami.

Trasa: Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 0 km) – Ogonki (11 km) – Okowizna (19,3 km) – Harsz (21 km) – Sztynort (29 km) – Kamionek Wielki (33,8 km) – Mamerki (38 km) – Śluza Leśniewo Górne (43,2 km) – Śluza Leśniewo Dolne (43,8 km) – Trygort (49,9 km) – Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 55,3 km)

Wycieczka rozpoczyna się w Węgorzewie od ośrodka wypoczynkowego PTTK, biegnie promenadą w kierunku zamku, przed którym przekracza rzekę Węgorapę w miejscu jazu piętującego wodę rzeki. Dalej trasa prowadzi promenadą do trasy rowerowej Green Velo, od której starym torowiskiem kolejowym odchodzi wygodna ścieżka rowerowa do Ogonek. Tu ścieżka rowerowa przechodzi w stare torowisko kolejowe linii Węgorzewo–Giżycko, a następnie łączy się z trasą rowerową Błękitna Wstęga Jezior i wiedzie przy śródleśnym jeziorze Lemięt do Okowizny. Dalej na trasie pojawiają się malownicze widoki na jeziora Harsz i Dargin oraz dojazd do Sztynortu.

długość: 16 km

nawierzchnia:

- większość trasy: ścieżki rowerowe asfaltowe i z kostki betonowej
- droga szutrowa: około 4 km

Trasa oznakowana

- Węgorzewo (i do granic miasta): osobna ścieżka rowerowa (częściowo Green Velo)
- dalej do cmentarza i punktu widokowego: szutrowa droga lokalna
- dalej: osobny chodnik i droga osiedlowa
- plaża miejska – ośrodek promenada

typ wycieczki: rodzinna

poziom trudności:

dla początkujących

czas przejazdu:

- bez zwiedzania: 2 godz.
- ze zwiedzaniem: 3 godz.

Wokół Węgorzewa

Trasa wycieczki jest bardzo rekreacyjna i przeznaczona także dla rodzin z dziećmi. Jest też bezpieczna – z uwagi na przebieg w większości wyodrębnionymi ścieżkami rowerowymi. Atrakcjami czekającymi po drodze są między innymi: Muzeum Tradycji Kolejnictwa w Węgorzewie, następnie przejazd ścieżką rowerową starym torowiskiem kolejowym. Dalej na trasie jest punkt widokowy na jezioro Świątajty oraz tajemnicza Kolumna Kalska. Wycieczkę kończy odpoczynek na plaży miejskiej nad jeziorem Mamry.

Trasa: Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 0 km) – cmentarz z I wojny światowej, 9,4 km) – Kolumna Kalska (11,5 km) – plaża miejska (13,8 km) – Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 16 km)

Początkowo trasa biegnie promenadą wzdłuż Węgorapy, po drodze mija zamek i Muzeum Kultury Ludowej oraz kilka portów jachtowych. Dalej promenada wiedzie wzdłuż Kanału Młyńskiego i przy głównej drodze łączy się z Green Velo. Jeśli w tym miejscu skręci się w lewo, można dotrzeć do Muzeum Tradycji Kolejnictwa. Green Velo wyprowadza wycieczkę na obrzeża Węgorzewa, skąd dalej ścieżka rowerowa biegnie po starym torowisku kolejowym. Ze ścieżki należy udać się w prawo drogą szutrową za znakiem na cmentarz z I wojny światowej (uwaga: należy przekroczyć ruchliwą

Możliwe jest wydłużenie wycieczki ścieżką rowerową przez Ogonki do Pozezdrza, powrót tą samą trasą.

Warianty trasy

ulicę). Dalej trasa prowadzi brzegiem jeziora Święcajty z kilkoma miejscami do odpoczynku. Przechodząc do miejscowości Kal trasa wycieczki odchodzi w prawo. Po drodze mija Kolumnę Kalską. Potem wkracza ponownie do Węgorzewa – należy udać się w lewo osiedlową ulicą Zbożową, która prowadzi do plaży miejskiej nad jeziorem Mamry. Ostatnia część wycieczki przebiega promenadą wzdłuż rzeki Węgorapy i kanału Węgorapy.

- 1 **Węgorzewo** – promenada wzdłuż Węgorapy, zamek, Muzeum Kultury Ludowej, kilka portów jachtowych oraz Muzeum Tradycji Kolejnictwa w budynku starego dworca. Miejscowość jest znaczącym ośrodkiem żeglarstwa na szlaku Wielkich Jezior Mazurskich.
- 2 **Cmentarz z I wojny światowej** – jest to punkt widokowy z imponującą panoramą na jezioro Święcajty. W okolicach Węgorzewa rozegrały się ciężkie walki podczas tak zwanej bitwy o Wielkie Jeziora Mazurskie.
- 3 **Kolumna Kalska** – datowana na 1573 rok; przyczyna jej powstania została opisana na ozdobnych tablicach.
- 4 **Jezioro Mamry** – na plaży miejskiej jest strzeżone kąpielisko, rozciągająca się z niej widok na główne płoje jeziora.
- 5 **Rzeka Węgorapa i kanał Węgorapy** – to droga wodna dla jachtów i statków płynących do portów w Węgorzewie.

Atrakcje na trasie

długość: 72,3 km
nawierzchnia:

- trasa Green Velo oraz do Ściberek i Żabina: nawierzchnia żwirowa
- na pozostałej części: nawierzchnia asfaltowa

Trasa oznakowana

- Węgorzewo–Banie Mazurskie: Green Velo
- Budry–Węgorzewo: ścieżka rowerowa wzdłuż drogi nr 650 uwaga! za Więciami brak ścieżki rowerowej (3 km), droga o dużym natężeniu ruchu samochodowego
- pozostała część trasy: brak oznakowania turystycznego, drogi lokalne o małej intensywności ruchu samochodowego

typ wycieczki: turystyczna
poziom trudności: dla zaawansowanych

czas przejazdu: dzień 1

- bez zwiedzania: 3 godz.
  - ze zwiedzaniem: 4 godz.
- dzień 2
- bez zwiedzania: 3 godz.
  - ze zwiedzaniem: 4 godz.

Piramidy i Indianie na Mazurach

Wycieczka przebiega po malowniczym widokowo terenie. Ścieżka Green Velo na odcinku wycieczki jest poprowadzona starym torowiskiem kolejowym; można zobaczyć starą zabudowę wsi mazurskiej. Głównymi atrakcjami są Republika Ściborska, gdzie znajduje się hodowla psów zaprzęgowych i muzeum Indian, a także piramida w Rapie – miejsce mocy. W małym Żabinie znajduje się kościół z 1652 roku, a w węgorzewskim kościele świętych Piotra i Pawła można usłyszeć najstarsze na Mazurach organy.

Trasa: Węgorzewo – Ośrodek Wypoczynkowy PTTK (0 km) – Budry (MOR, 13,6 km) – Banie Mazurskie (24,2 km) – Republika Ściborska (31 km) – Żabin (35,7 km) – piramida w Rapie (38 km) – Banie Mazurskie (46 km) – Budry (58,5 km) – Więcki (61,8 km) – Czerwony Dwór (67,7 km) – Węgorzewo (69,6 km) – Węgorzewo (Ośrodek Wypoczynkowy PTTK, 72,3 km)

Wycieczka rozpoczyna się z ośrodka wypoczynkowego PTTK, skąd promenadą biegnie w kierunku zamku, dalej – przy Muzeum Kultury Ludowej – do ścieżki rowerowej Green Velo. Na odcinku do Bań Mazurskich, ścieżka rowerowa przebiega starym torowiskiem kolejowym. Ze ścieżką Green Velo trasa rozstaje się w Baniach Mazurskich. Dalej wycieczka wiedzie do Ściberek. Mijając niewielkie miejscowości, można zobaczyć mazurską zabudowę gospodarstw. Po przejechaniu przez Żabin dociera się do kolejnej atrakcji, jaką jest

- Powrót do Węgorzewa lokalnymi drogami w pobliżu granicy państwa przez miejscowości: Mieduniszki, Dąbrówka, Ołownik, Jakunowo, Maćki.
- Powrót z Bań Mazurskich do Węgorzewa tą samą trasą – ścieżką Green Velo.

grobowiec rodziny Fahrenheitów – piramida w Rapie. W Rapie odchodzi alternatywna trasa. Główna wycieczka dociera do Bań Mazurskich, dalej do Budr tą samą trasą w ciągu ścieżki Green Velo.

Od Budr biegnie asfaltowa ścieżka rowerowa (uwaga! na odcinku 3 km brak ścieżki, trzeba poruszać się drogą nr 650). W Węgorzewie trasa prowadzi główną arterią do centrum miasta.

- 1 Stare torowisko kolejowe** – na odcinku Węgorzewo–Banie Mazurskie ścieżka rowerowa przebiega po starym torowisku kolejowym. W czasach międzywojennych tereny Mazur miały gęstą sieć połączeń kolejowych, a Węgorzewo było ważnym punktem węzłowym.
- 2 Banie Mazurskie** – niewielka miejscowość, w której można zobaczyć budynki z początku XX wieku i kościół wybudowany w XVI wieku, znacznie zniszczony podczas II wojny światowej, odbudowany.
- 3 Ściborki** – we wsi działa Republika Ściborska, funkcjonuje Muzeum Kultury Indian i Eskimoskiej oraz jest propagowana idea ekologicznego życia. Ośrodek prowadzi Biegający Wilk, uczestnik

ekstremalnych zawodów psich zaprzęgów. Można zobaczyć żyjące tu zwierzęta (zwiadanie: minimum 1 godz.).

- 4 Żabln** – kościół z 1652 roku.
- 5 Piramida w Rapie** – grobowiec rodziny Fahrenheitów okryty tajemnicą jako punkt oddziaływania energii kosmosu. Miejsce to jest związane z pałacem rodowym, który znajdował się w Bejnunach (obecnie w obwodzie kaliningradzkim, Rosja), słynącym z bogatych zbiorów sztuki.
- 6 Węgorzewo** – kościół świętych Piotra i Pawła wzniesiony na początku XVII wieku. Na uwagę zasługuje wyposażenie świątyni, w szczególności najstarsze na Mazurach organy o oryginalnym brzmieniu.

długość: 21 km
nawierzchnia:

- asfalt
- szuter
- kostka Bauma

Trasa częściowo oznakowana
• Gołdap – skrzyżowanie do Zatyków: zielony szlak pieszy

typ wycieczki: turystyczna
poziom trudności:
dla początkujących

czas przejazdu:

- bez zwiedzania: 3 godz.
- ze zwiedzaniem:
5 godz. 30 min

Na Wzgórza Szeskie

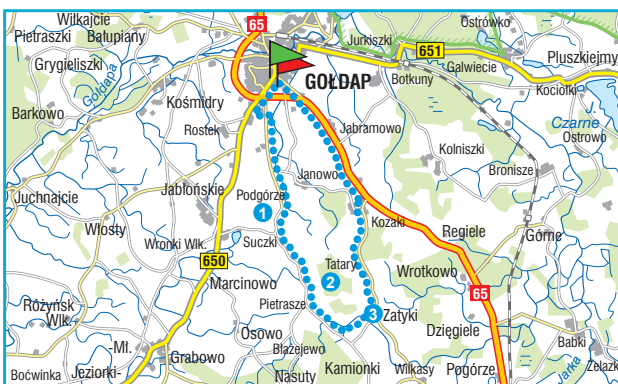
Wycieczka prowadzi przez pasmo Wzgórz Szeskich, jedne z najwyższych wzniesień na Niżu Europejskim na wschód od Wisły. Celem wyjazdu może być park safari w Zatykach. Mimo trudniejszego – ze względu na podjazd – odcinka od Gołdapi dalszy przebieg trasy jest łatwy.

Trasa: Gołdap (0 km) – Tatarska Góra (okolica, 7,7 km) – Pietrasze (8,5 km) – skrzyżowanie do Zatyków (10,5 km) – Zatyki (12 km) – Tatary (14,3 km) – Kozaki skrzyżowanie (16 km) – Gołdap (21 km)

Punktem docelowym wycieczki jest park safari we wsi Zatyki. Po drodze mija się Piękną (Gołdapską) Górę. Trasa prowadzi następnie w okolice Góry Tatarskiej, na której znajduje się jezioro, do którego dotarcie wymaga kilkusetmetrowego zbożenia na wschód od trasy wycieczki.

Po obejrzeniu parku safari we wsi Zatyki, powrót do Gołdapi jest łatwy, zjeżdża się niemal cały czas do miasta położonego na skraju Puszczy Rominckiej, którą widać po północnej i wschodniej stronie drogi.

Warianty trasy

Wycieczce na części trasy towarzyszy zielony szlak pieszy, który jest w całości przejezdny dla rowerzystów. Można wydłużyć wycieczkę aż po Puszcę Borecką i jezioro Goldopiwo.

- 1 **Piękna (Goldapska) Góra** – widać z niej krajobraz Krainy Węgorapy i Puszczy Rominckiej oraz całą Goldap z góry.
- 2 **Góra Tatarska** – znajduje się na niej najwyższe położone jezioro na Mazurach. To niewielki zarastający zbiornik wodny leżący na wysokości 293 metrów. Góra Tatarska (308 metrów n.p.m.) należy do Wzgórz Szeskich – krainy geograficznej na Pojezierzu Mazurskim, których najwyższym wzniesieniem jest Góra Szeska (309 metrów n.p.m.). Obszar ma klimat chłodniejszy od otaczających krain (o około 1°C), dłużej utrzymuje się tu pokrywa śnieżna.
- 3 **Park Safari w Zatykach** – na powierzchni około 300 hektarów, na urozmaiconym terenie wśród wzgórz i oczek wodnych żyją stada danieli i jeleni europejskich oraz jelenie mandżurskie, dziki i świniodziaki. Jest tam jedyne w Europie gniazdo marala – najpotężniejszego z jeleni. Poza tym można zobaczyć muflony, dzikie owce arui, koniki polskie, długowłose jaki, guanako, łamy, konie kucyki, krowy, hailandy i herefondy, owce kameruńskie

i skundy, kozy, a nawet zebry i wielbłądy. W parku żyją także zobaczyć ptaki: bieliki, żurawie, czaple i gniazdujące na bagnach kormorany, a także egzotyczne strusie, pawie i bażanty. Gospodarstwo zwiedza się podczas jazdy samochodem terenowym. Zwiedzanie należy wcześniej uzgodnić w zajeździe Piękna Góra w Goldapi.

Atrakcje na trasie

Informacja Turystyczna Węgorzewo

bulwar Loir et Cher 4

11-600 Węgorzewo

tel. 87 427 40 09

Centrum Informacji Turystycznej Gołdap

pl. Zwycięstwa 16

19-500 Gołdap

tel. 89 751 47 65

Centrum Informacji Turystycznej Kętrzyn

ul. Mickiewicza 1

11-400 Kętrzyn

tel. 89 751 47 65

